27 Φεβρουαρίου 2023

Περί νηστείας καὶ περί θησαυρισμοῦ (Ματθ. 6,16-24) (Γιαννακόπουλος Ἰωήλ Ἀρχιμανδρίτης)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

«Ὅταν δέ νηστεύητε, μή γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταί σκυθρωποί˙ ἀφανίζουσι γάρ

τά πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τόν μισθόν αὐτῶν. Σύ δέ νηστεύων ἄλειψαί σου τήν κεφαλήν καί τό πρόσωπον σου νίψαι, ὅπως μή φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλά τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ καί ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοί ἐν τῷ φανερῷ». Ἡ νηστεία εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἄσκησις τῆς αὐτοκυριαρχίας μας. Οἱ Φαρισαῖοι ἔκαμον καί δί\’ αὐτῆς τήν ἐπίδειξιν. Ἄφηνον οὗτοι ἄνιπτον τό πρόσωπον καί ἀπεριποίητον, ἐξήρχοντο μέ ἀναμαλλιάρικο κεφάλι καί γένειον ἀκτένιστον (αὐτό εἶναι ὁ ἀφανισμός), ἵνα φαίνωνται, ὅτι νηστεύουσι καί ἐλκύσωσι τήν συμπάθειαν, τόν σεβασμόν. Ὁ Κύριος συνιστᾷ νά νίπτωνται καί νά μυρώνονται οἱ μαθηταί του, ὅταν νηστεύωσι. Νίψιμον καί μύρωμα ἔκαμον οἱ σύγχρονοι τοῦ Ἰησοῦ, ὅταν ἐπρόκειτο νά ὑπάγωσιν εἰς γάμον. Τοῦτο θέλει νά δηλώσῃ τήν μεγάλην χαράν, μέ τήν ὁποίαν ἔπρεπε νά κρύπτωσι τήν ἄσκησιν τῶν οἱ μαθηταί τοῦ Κυρίου.

Θέμα: Περί νηστείας.

Τί εἶναι ἡ νηστεία; Ἐάν συγκεντρώσωμεν τάς περί αὐτῆς γνώμας τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, τῆς Ἁγίας Γραφῆς, σημερινῶν παιδαγωγῶν, ἠθικολόγων καί ἰατρῶν, θά ἴδωμεν ὅτι ἡ νηστεία εἶναι σπουδαῖος θεσμός ἔχων ὅλα τά προσόντα τοῦ ἀκμαιοτάτου ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ ἤτοι σῶμα καί δόξαν. Ἄς ἴδωμεν καί ταῦτα εἰς τήν νηστείαν.

Α\'.
Τό Σῶμα τῆς νηστείας. Εἰς κάθε σῶμα ἐξετάζονται κυρίως τρία πράγματα ὡρισμένη ἡλικία, ἠθική, καί ὑγεία. Ἡ ἡλικία τῆς νηστείας Ἐμφανίζεται πρῶτον εἰς τόν Ἀδάμ καί τήν Εὔαν ὡς ἐντολή τοῦ Θεοῦ 5—6 χιλιάδες χρόνια πρό Χριστοῦ. Ἐμφανίζεται εἰς τόν Μωϋσῆν 1500 χρόνια πρό Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνήστευσε 40 ἡμέρας, πρίν λάβη τόν νόμον ἐπί τοῦ ὄρους Σινᾶ. Ὁ Δανιήλ διά τῆς νηστείας ἐστόμωσε τούς ἐπί ἑπτά ἡμέρας νήστεις λέοντας, ὅταν ἐρρίφθη εἰς τόν λάκκον τῶν λεόντων καί δέν ἐθίγη ὑπ\' αὐτῶν. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν καμίνῳ διά τῆς νηστείας ἐφάνησαν ὡραῖοι εἰς τά ὄμματα τοῦ Ναβουχοδονόσορος καί δέν ἐθίγησαν ὑπό τῆς πυρᾶς τῆς καμίνου.

Ὁ Πρόδρομος ἦτο ἀσκητής, ὁ Κύριος ἐνήστευσε 40 ἡμέρας καί ῥητῶς συνέστησε τήν νηστείαν λέγων˙ «τό γένος τοῦτο» τῶν δαιμόνων «οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μή ἐν προσευχῇ καί νηστείᾳ». Ἀλλά καί εἰς τήν περικοπήν ταύτην συνιστᾷ καί πάλιν τήν νηστείαν. Ὁ πρῶτος μετά τόν ἕνα, ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος ὁμολογεῖ, ὅτι ἦτο «ἐν νηστείαις πολλάκις». Ἔπειτα ἔρχεται ἡ σειρά τῶν ἀσκητῶν, ἐρημιτῶν, μοναχῶν, οἱ Βασίλειοι, οἱ Γρηγόριοι, οἱ Χρυσόστομοι, οἱ ὁποῖοι ἐτήρησαν τήν νηστείαν. Γενικῶς δέ μέχρι τῆς ἐκρήξεως τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου 1914, ἡ νηστεία ἦτο παρ\' ἡμῖν θεσμός ἀξιοσέβαστος. Μετά ταῦτα ἐχαλαρώθη ὁ θεσμός οὗτος λόγῳ ἴσως τῆς ἐπιμιξίας τῶν Ἐθνῶν. Ἑπομένως ἡ ἡλικία τῆς νηστείας ἀνέρχεται εἰς 5—6 χιλιάδας χρόνια π. Χ. καί 1900 περίπου μ. Χ. ἤτοι 7—8 χιλιάδες χρόνια ! Ἡ ἡλικία αὕτη εἶναι σοβαρά καί οὐχί εὐκαταφρόνητος προκειμένου νά ἐπιβληθῇ εἰς τάς συνειδήσεις μας.

Ἡ ἠθική βάσις τῆς νηστείας. Ἡ νηστεία εἶναι ἡ γυμναστική τῆς ψυχῆς, ὅπως λέγουσι σπουδαῖοι παιδαγωγοί καί ἠθικολόγοι ῥητῶς. Ἡ νηστεία ἀποτελεῖ τήν ἀδαμαντίνην βάσιν τῆς ἀσκήσεως τῆς βουλήσεως.(1) Καί πράγματι.Ἡ ἐντολή «μή φάγῃς» καί τό περιεχόμενον τῆς ἐντολῆς ταύτης «μή φάγῃς κρέας κλπ.», πράγματα τά ὁποῖα κολακεύουν τήν γεῦσιν καί τόν οὐρανίσκον, θίγουσι τόν ψυχικόν ἐγωϊσμόν, καί τόν σωματικόν ἡδονισμόν. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐντολῆς ταύτης ταπεινώνει τήν ψυχήν καί ἀσκεῖ τήν βούλησιν εἰς τήν κυριαρχίαν ἐπί τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ὅτι ἡ διπλῆ αὕτη μορφή τῆς ἐντολῆς ταύτης εἶναι σπουδαία ἄσκησις τῆς βουλήσεώς μας, φαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι φαγητά πασχαλινά τρωγόμενα εἰς ἡμέρας νηστείας ὑπό ἀνθρώπων ἐχόντων ἀκόμη συνείδησιν τῆς ἀπαγορευτικῆς ἐντολῆς εἶναι νοστιμώτερα παρά ἐάν κατελύοντο ἄλλας ἡμέρας. Τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ κατάλυσις τῆς νηστείας εἶναι κατάλυσις ἀπηγορευμένου καρποῦ.

Ἡ ὑγεία. Ἡ νηστεία εἶναι ὑγεία. Πόσον ὑγιεινή εἶναι ἡ πραγματική νηστεία, φαίνεται καί ἐκ τῶν σημερινῶν ἀκόμη ἰατρῶν, οἱ ὁποῖοι ἄνευ θρησκευτικῶν προϋποθέσεων συνιστοῦν τήν νηστείαν εἰς διαφόρους παθήσεις σωματικᾶς, εἰς δέ

τούς ὑγιεῖς τήν φρουτοφαγίαν, ἄλλοι δέ καί θεραπείας διαφόρων σωματικῶν νόσων ὑποδεικνύουν διά κερασοθεραπείας, σταφυλοθεραπείας, χυλοθεραπείας κλπ. Ἡ σύστασις τῶν βιταμινῶν διά τήν ἀποτοξίνωσιν τοῦ ὀργανισμοῦ καί ἡ παντελής ἀσιτία εἰς παχύσαρκους εἶναι σύστασις ὄχι θεολόγων, ἀλλ\' ἰατρῶν.

Ἑπομένως ἡ νηστεία εἶναι ἡλικίας ἀξιοσεβάστου, ἠθικῆς βαρύτητος πρώτου μεγέθους καί αἴτιον ὑγείας διά τόν ὀργανισμόν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ νηστεία εἶναι φάρμακον. Ὁ Χρυσόστομος ὅμως παρατηρεῖ, ὅτι ὁσονδήποτε σπουδαῖον φάρμακον καί ἄν εἶναι δέν εἶναι ἡ αὐτή δι\' ὅλους, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου. Διά τοῦτο πρέπει νά προσέχωμεν κατά τόν ἴδιον πατέρα, τόν χρόνον, τόν τρόπον, τό ποσόν. Ἰδού τό σῶμα τῆς νηστείας. Ἀλλά ἀνωτέρα τοῦ σώματος τῆς νηστείας εἶναι ἡ δόξα ταύτης.

Β\'.

Ἡ δόξα τῆς νηστείας.

Αὕτη εἶναι οἱ πατέρες, οἱ ὁποῖοι τήν ἔζησαν, ἡ νηστεία τῶν παθῶν, ἡ ὁποία τήν στεφανώνει καί αἱ δύο πτέρυγες αὐτῆς προσευχή καί ἐλεημοσύνη. Καί ἡ νηστεία ἔχει μέλη ὡραιότατα ἔχει Μωϋσήν, τρεῖς παῖδας ἐν καμίνῳ, προφήτην Ἠλίαν, Πρόδρομον, Ἀποστ. Παῦλον, Χρυσόστομον, Βασίλειον, Γρηγόριον, ἀσκητάς, Μέγαν Ἀντώνιον, ἐρημίτας, ἀλλά καί πρό πάντων τιμιώτατον μέλος τόν Χριστόν ὡς κεφαλήν της. Ὑπάρχουν τιμιώτερα μέλη, ὡραιότερα, θειότερα, καί ἁγνότερα ἀπό τούς πατέρας τούτους καί ἰδίως τόν Χριστόν; Ἀσφαλῶς ὄχι.

Ἀλλά ἐάν τά μέλη τῆς νηστείας εἶναι τόσον ὡραῖα, ὁ στέφανός της εἶναι ἐξ ἴσου ὡραῖος. Καί ποῖος εἶναι οὗτος; Ὁ Χρυσόστομος λέγει: «Δέν πρέπει νά νηστεύῃ μόνον τό σῶμα μας, ἡ κοιλία μας, τό στόμα μας ἐκ τῶν ὑλικῶν φαγητῶν, ἀλλά καί αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις μας ἐκ τῶν κακιῶν». Καί συγκεκριμένως ὁ αὐτός πατήρ συνεχίζει: «νηστεύεις οἶνον καί ὅμως θυμώνεις. Νηστεύεις κρέατα ἰχθύων καί ἄλλων χερσαίων ζώων καί ὅμως ἐμπηγνύεις τήν γλῶσσαν σου εἰς τήν ὑπόληψιν τοῦ ἀδελφοῦ σου. Νηστεύεις τό γάλα καί ὅμως τήν μητέρα σου, ἡ ὁποία σέ ἔθρεψε μέ τό γάλα της, ἐντρέπεσαι νά τήν εἴπῃς μητέρα, τήν ὑβρίζεις, τήν κακοποιεῖς. Νηστεύεις τό ἔλαιον καί ὅμως τόσον στενοχωρεῖς τούς ὑφισταμένους σου καί πιέζεις αὐτούς, ὥστε στραγγίζεις ἀπ\' αὐτούς ὄχι μόνον τό ἔλαιον των, ἀλλά καί τό αἷμα των».

Νηστεύεις τό βούτυρον, τό ὁποῖον εἶναι ὁ ἀφρός τοῦ γάλακτος καί τό ὁποῖον γάλα εἶναι ἀφρός τῆς σαρκός τοῦ ζῴου, δέν νηστεύεις ὅμως τόν πονηρόν ὀφθαλμόν, ὁ ὁποῖος διά τῆς ὀφθαλμοιχείας πίνει τόν ἀφρόν τοῦ γάλακτος τῆς σαρκικῆς ἁμαρτίας. Δέν θέλεις νά ἀκούσῃς περί καταλύσεως φαγητῶν, ὅταν νηστεύῃς, καί

ὅμως ἡ ἀκοή σου εἶναι πρόθυμος νά ἀκούσῃ διαβολάς καί συκοφαντίας τοῦ ἀδελφοῦ σου. Πρέπει ἐπομένως νά νηστεύωσιν ὀφθαλμοί, ἀκοή, χεῖρες καί πόδες. Τά στολίσματα λοιπόν τοῦ στεφάνου τῆς νηστείας εἶναι ἡ καθαρότης τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ ἀγνότης ἀκοῆς, ἡ ἀποχή ἀδικιῶν διά τῶν χειρῶν γενομένων, ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν ποδῶν μας ἀπό οἴκους ἀνοχῆς, ἡ κατάπαυσις τῆς γλώσσης μας ἀπό κατάκρισιν καί διαβολήν. Ἰδού καί ὁ στέφανος τῆς νηστείας, αἱ ποικίλαι ἀρεταί. Αὗται εἶναι τόσον σπουδαῖαι, ὥστε εἶναι δυνατόν νά ὑπάρχωσιν, ὅταν διά λόγους ὑγείας δέν δύναται νά ἐφαρμοσθῇ ἡ τῶν ὑλικῶν φαγητῶν νηστεία.

Πλησίον ὅμως τῆς ὡραιότητος τῶν μελῶν τῆς νηστείας τῶν ὡραιοτάτων κοσμημάτων τοῦ στεφάνου της, τῶν διαφόρων ἀρετῶν, ὑπάρχουν πρός δόξαν τῆς νηστείας καί αἱ δύο πτέρυγες ταύτης, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἡ προσευχή καί ἡ ἐλεημοσύνη. Καί πράγματι. Ἡ νηστεία χωρίς τήν προσευχήν, ὁμοιάζει πρός δένδρον χωρίς χυμόν, ἐπομένως εἶναι κούτσουρο! Ἡ νηστεία ἔχει τόν σκοπόν νά μᾶς ἀναβιβάσῃ διά τῆς προσευχῆς εἰς τόν Θεόν κάμνουσα τό σῶμα μᾶς ἐλαφρότερον, ἵνα πετάξῃ διά τῆς νηστείας πρός τόν Δημιουργόν μας. Ἐπομένως ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος νηστεύει, ἀλλά δέν προσεύχεται, οὐδόλως αἰσθάνεται τήν ὠφέ-λείαν ἐκ τῆς νηστείας!

Ἀλλ\’ ἐάν ἡ νηστεία εἶναι βοηθητικόν μέσον τῆς προσευχῆς, ἐξ ἴσου βοηθητικόν τῆς προσευχῆς καί σκόπιμον της νηστείας μέσον εἶναι ἡ ἐλεημοσύνη. Ὁ ἄνθρωπος νηστεύει ὄχι μόνον διά νά πετάξῃ μέ τήν προσευχήν, ἀλλά καί νά εὕρῃ ἐκ τῆς νηστείας του περίσσευμά τι διά νά βοηθήσῃ τούς πτωχούς. Ἐκεῖνος λοιπόν ὁ ὁποῖος νηστεύει, ἀλλά δέν ἐλεεῖ, ἁμαρτάνει, διότι ἀποφεύγει ἕνα ἐκ τῶν κυρίων σκοπῶν τῆς νηστείας, τήν ἐλεημοσύνην. Ὁ Χρυσόστομος τονίζει ἐπ\’ αὐτοῦ ἐπιγραμματικῶς τά ἑξῆς. «Αἱ 5 μωραί παρθένοι ἄν καί παρθένοι ἐτιμωρήθησαν, διότι δέν εἶχον ἐλεημοσύνην. Πόσῳ μᾶλλον εἶναι ἔνοχοι τιμωρίας ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζουν μικροτέραν ἀρετήν τῆς παρθενίας τήν νηστείαν, ἀποφεύγουσιν ὅμως τήν ἐλεημοσύνην ;» Ἡ ἐλεημοσύνη καί ἡ προσευχή, κατά τόν Ἱερόν Χρυσόστομον, εἶναι αἱ δύο πτέρυγες, διά τῶν ὁποίων θά πετάξωμεν μέ τό ἐλαφρόν ἐκ τῆς νηστείας γενόμενον σῶμα μας ὡς πτηνά εἰς τόν οὐρανόν. Καί μέ ὀλίγα λόγια διά τῆς προσευχῆς ἀφιερώνομεν τήν ψυχήν μας εἰς τόν Θεόν, διά τῆς νηστείας τό σῶμα μας, διά τῆς ἐλεημοσύνης τά ὑλικά μας ἀγαθά. Ἰδού ἡ νηστεία κατά τό σῶμα καί τήν δόξαν.

Ὁ Ἱπποκράτης ὁ Πατήρ τῆς Ἰατρικῆς ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 100 ἐτῶν. Ἐρωτηθείς δέ εἰς τί ὀφείλει τήν μακροζωΐαν του, ἀπήντησεν: Οὐδέποτε ἐσηκώθηκα ἀπό τό τραπέζι μου χορτάτος. Ἀλλά καί σήμερον ὑπάρχουσι Μοναστήρια εἰς ὅλον τόν κόσμον ὀνομαζόμενα Μοναστήρια τῶν Τραπιστῶν. Οἱ Μοναχοί τούτων ἔχουσιν ἀπόλυτον σιωπήν, τρέφονται διά τροφῶν φυτικῶν, ἀπέχουσι πασχαλινῶν φαγητῶν

καί κοιμῶνται κατά γῆς ἀπό τάς 7 μέχρι τάς 2 τοῦ μεσονυκτίου. Οἱ μοναχοί οὗτοι φθάνουσιν εἰς μεγάλην ἡλικίαν, εἶναι ὑγιέστατοι καί πολλοί ἐξ αὐτῶν ἐθεραπεύθησαν ὅταν εἰσῆλθον εἰς τήν Μονήν ἐξ ἀσθενειῶν, τάς ὁποίας εἶχον πρίν εἰσέλθωσιν. Ἰδέ Spirago σελίδα 544.

Ἄς μάθωμεν λοιπόν νά νηστεύωμεν.

Περί θησαυρισμοῦ. (Ματθ. ΣΤ\’ 19-24)

«Μή θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυρούς ἐπί τῆς γῆς, ὅπου σής καί βρῶσις ἀφανίζει καί ὅπου κλέπται διορύσσουσι και κλέπτουσι. Θησαυρίζετε δέ ὑμῖν θησαυρούς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σής οὔτε βρῶσις ἀφανίζει καί ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδέ κλέπτουσιν. Ὅπου γάρ ἐστίν ὁ θησαυρός ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καί ἡ καρδία ὑμῶν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ὁ ὀφθαλμός ἐστίν˙ ἐάν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τό σῶμα σου φωτεινόν ἔσται˙ ἐάν δέ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ᾖ, ὅλον τό σῶμα σου σκοτεινόν ἔσται. Εἰ οὖν τό φῶς τό ἐν σοί σκότος ἐστί, τό σκότος πόσον; Οὐδείς δύναται δυσί κυρίοις δουλεύειν˙ ἤ γάρ τόν ἕνα μισήσει καί τόν ἕτερον ἀγαπήσει ἤ ἑνός ἀνθέξεται καί τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καί μαμωνᾷ».

Ὁ ἄνθρωπος προσκολλᾶται εἰς τά ὑλικά ἀγαθά, ἄν καί ταῦτα εἶναι πρόσκαιρα, διότι εἶναι παρόντα. Ἀδιαφορεῖ διά τά ἐπουράνια ἀγαθά, ἄν καί εἶναι αἰώνια, διότι εἶναι ἀπόντα. Ἐφαρμόζει δηλαδή ὁ ἄνθρωπος τό «κάλλιο ἕνα καί στό χέρι, παρά δέκα καί καρτέρει». Ὁ Κύριος διά νά μᾶς πείσῃ νά ἀδιαφορῶμεν εἰς τά ἐπίγεια καί νά προσκολλώμεθα εἰς τά οὐράνια ἀγαθά, ἀφιερώνει τήν περικοπήν ταύτην. Ἄς ἴδωμεν τάς κακίας καί ἀρετάς ἐπιγείων καί οὐρανίων θησαυρῶν.

Α.

Ἐπίγεια ἀγαθά. Ταῦτα φθείρονται καί φθείρουν. Φθείρονται τά ἴδια καί φθείρουν τόν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Πράγματι.

1ον.
Φθείρονται! Ὁ Κύριος λέγει˙ «μή θησαυρίζετε θησαυρούς ἐπί τῆς γῆς, ὅπου σής καί βρῶσις ἀφανίζει καί ὅπου κλέπται διορύσσουσι καί κλέπτουσι». Σής εἶναι ὁ σκῶρος καί πᾶν ζωΰφιον ἐξωτερικόν, τό ὁποῖον κατατρώγει ἐνδύματα, ξύλα ἐπίπλων, καρπούς κλπ. Βρῶσις δέ εἶναι ἡ σκωρία ἡ σῆψις καί πᾶν εἶδος ἐσωτερικῆς φθορᾶς εἰς τά διάφορα ἀγαθά μας. Ἐπειδή ὅμως τά διάφορα χρυσᾶ νομίσματα δέν ὑπόκεινται εἰς σκῶρον ἤ σκώριαν, ὁ Κύριος θέτει ἄλλον ἐχθρόν τούτων, τούς κλέπτας, οἵτινες διορύσσουσι καί κλέπτουσιν ἤτοι κάμνουν διάρρηξιν καί ἀφαιροῦν τά τιμαλφῆ ἀντικείμενα. Ἀλλά κλέπται τῶν τιμαλφῶν δέν εἶναι μόνον οἱ κρυφοί διαρρῆκται, ἀλλά καί οἱ φανεροί ποικίλοι λῃσταί, οἱ ὁποῖοι διά διαφόρων τεχνικῶν

ὑποτιμήσεων ἤ ἀνατιμήσεων τῆς λίρας κλέπτουν ἄλλοτε μέν τήν ἀξίαν τῆς λίρας ἄλλοτε δέ τήν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων.

Τελευταῖος ὅμως ἐχθρός τῶν χρυσαφικῶν εἶναι αὐτός ὁ ἴδιος ὁ κάτοχος, ὁ ὁποῖος διά τῆς πολυχρονίου χρήσεως τῶν τιμαλφῶν καί τῆς συνηθείας αὐτῶν ἐξαφρίζει ἀρκετόν μέρος ἐκ τῆς ἀξίας τῶν, διότι δέν ἐκτιμᾷ αὐτά τόσον μετά δεκαετίαν, ὅσον ἐλαχταροῦσεν αὐτά κατά τήν ἀρχήν τῆς ἀποκτήσεως τῶν. Ἑπομένως ἐχθροί τῶν ὑλικῶν μας ἀγαθῶν, τά ὁποῖα φθείρονται εἶναι ζωΰφια ἀόρατα, χρόνος πανδαμάτωρ, ἄνθρωποι κακοί καί ἡμεῖς!

2ον).
Ἡ πλεονεξία τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν φ θ ε ί ρ ει τόν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Καί ἰδού. Ὁ Κύριος βεβαιοῖ ῥητῶς˙ «ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐστίν ὁ ὀφθαλμός». Ὁ ὀφθαλμός εἶναι διά τό σώμα, ὅ,τι ὁ λύχνος διά τόν ὅλον ἄνθρωπον. «Ἐάν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τό σῶμα σου φωτεινόν ἔσται. Ἐάν δέ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ᾖ, ὅλον τό σῶμα σου σκοτεινόν ἔσται». Ὅπως δηλαδή ὁ ὀφθαλμός τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τό λυχνάρι, διά τοῦ ὁποίου βλέπει οὗτος τό σῶμα του καί τά πέριξ τοῦ σώματός του, τόν ὁρατόν κόσμον γενικῶς, κατά παρόμοιον τρόπον καί ὁ νοῦς εἶναι ὁ λύχνος τῆς ψυχῆς. Ὅταν εἶναι «ἁπλοῦς» ὑγιής ὁ ὀφθαλμός μας καί φωτίζεται ὑπό τοῦ ἡλίου, βλέπομεν ὅλον τό σῶμα μας, ἐνῷ ὅταν ὁ ὀφθαλμός μας εἶναι «πονηρός» ἤτοι βλαμμένος, γύρω μας ὑπάρχει σκότος. Κατά παρόμοιον τρόπον καί ὁ λύχνος τῆς ψυχῆς μας ὁ νοῦς, ὅταν μέν εἶναι ὑγιής φωτιζόμενος ὑπό τοῦ Οὐρανίου φωτός, μακράν τῆς προσκολλήσεως τῶν ἐπιγείων, φωτίζει τό ἐσωτερικόν τῆς ψυχῆς μας, ἐνῷ ὅταν δέν φωτίζεται ὑπό τοῦ οὐρανίου φωτός, ἔχει πάθη βλάβην, ἰδίως διά τοῦ πάθους τῆς φιλαργυρίας καί δέν βλέπει. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λέγει ὁ Κύριος˙ «εἰ τό φῶς τό ἐν σοί σκότος ἐστί» ἐάν ὁ φωτισμένος νοῦς σκοτισθῇ, «τό σκότος πόσον;» τά σκοτεινά πάθη, τά ὁποῖα ὑπάρχουν εἰς τήν ψυχήν μας ὑπό τῆς πλεονεξίας ὠθούμενα ἐπαναστατοῦν καί γίνονται σκοτεινότερα.

Ὅτι ἡ φιλαργυρία σκοτίζει τόν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου φαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ φιλάργυρος δέν βλέπει τί ἔχει, ἀλλά τί τοῦ λείπει. Καί ἐπειδή, ὅσα πολλά καί ἄν ἔχῃ, κάτι θά τοῦ λείπῃ, δέν αἰσθάνεται ἐκεῖνα τά ὁποῖα ἔχει, ἀλλά λαχταρᾷ τό ἐλάχιστον, τό ὁποῖον τοῦ λείπει. Διά τοῦτο βλέπετε ἀνθρώπους πλουσίους καί ἀδελφούς, οἱ ὁποῖοι φιλονικοῦν, ἔχουν θανάσιμον μῖσος δι’ ἕνα πῆχυν τόπον. Βλέπετε συνοίκους εὐπόρους, οἱ ὁποῖοι τρέχουν εἰς τά δικαστήρια διά τήν διαφοράν ἑνός νεροχύτου. Βλέπετε γείτονας εὐκαταστάτους, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι χρόνια ὁλόκληρα νά ἀνταλλάξουν τήν «καλημέρα» τοῦ Θεοῦ διά οἰκονομικάς διαφοράς ἐλαχίστας. Ὀλίγον εἶναι αὐτό τό σκότος εἰς τόν νοῦν τοῦ φιλαργύρου; Πόσα πάθη δέν ἐπαναστατοῦν ἐντός των; Πόσαι ἐχθρότητες, μίση, ζηλοτυπίαι, χαιρεκακίαι, ἐγωϊσμοί ἐξ αἰτίας τῆς φιλαργυρίας των!

Ἡ πλεονεξία τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν φθείρει τόν ἄνθρωπον, ἀφ\’ οὗ πρῶτον φθαρῶσιν αὐτά. Ἀλλά ἐχθρός τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν δέν εἶναι μόνον τά ζωΰφια, ὁ χρόνος, οἱ κακοί ἄνθρωποι, ὁ ἴδιος ὁ φιλάργυρος, ἀλλά καί ὁ μεγαλύτερος φιλάργυρος, ὁ Ἰούδας ἦτο ἐχθρός τῶν χρημάτων, διότι οὗτος ἐπέταξε τά ἀργύρια, διά τά ὁποῖα ἐπρόδωσε τόν Χριστόν.

Ὁ Χριστός ἐγεννήθη καί ἀπέθανε πάμπτωχος, ἵνα δείξῃ τήν περιφρόνησίν του εἰς τά ὑλικά ἀγαθά. Ἐπομένως ἐχθροί τῆς προσκαίρου ταύτης ὕλης εἶναι ζωΰφια, χρόνος, κακοί ἄνθρωποι, ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, ὁ φιλάργυρος Ἰούδας, ὁ Χριστός, ἐπομένως ὁλόκληρος ὁ κόσμος. Ἰδού τά χαρακτηριστικά οἱ ἐχθροί τῶν ἐπιγείων θησαυρῶν!

Β.

Οὐράνια ἀγαθά. Ἐάν τά ἐπίγεια ἀγαθά φθείρουν καί φθείρωνται, τά οὐράνια ἀγαθά εἶναι ἄφθαρτα ἐκεῖ, εὐγενικά ἀπό ἐδῶ.

Μάλιστα! 1ον. Εἶναι ἄφθαρτα, ἄνευ σκωλήκων καί ζωϋφίων τῆς γῆς˙ ἐκεῖ ὑπάρχει δόξα ἄφθαστος καί ὅπως λέγει ὁ Κύριος ῥητῶς «οὔτε σής, οὔτε βρῶσις ἀφανίζει καί ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδέ κλέπτουσιν». Ἀντί τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ἐδῶ, ἡ αἰωνιότης ἐκεῖ, ἡ ὁποία δέν γεννᾷ τήν μόνοτονίαν, διότι αἰώνιον ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ εἶναι τό πάντοτε καινούργιο. Ἀντί τῶν ἐδῶ πολλάκις ἀδίκων νόμων, ἐκεῖ ὑπάρχει «πόλις ἐν ᾗ δικαιοσύνη κατοικεῖ». Ἐδῶ ὁ πλοῦτος φορολογεῖται, ἐκεῖ ἀμείβεται, ὅπως λέγει ὁ Κύριος ῥητῶς «ἐπί ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπί πολλῶν σέ καταστήσω, εἴσελθε εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου σου». Ἐδῶ ὑπάρχουν ἄστεγοι ἤ ἐνοικιοστάσιον χάριν τῶν ἀστέγων, ἐκεῖ οὔτε ἐνοικιοστάσιον, οὔτε ἄστεγοι, διότι κατά τήν διαβεβαίωσιν τοῦ Κυρίου «ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου πολλαί μοναί εἰσίν». Ἀντί τῆς ἐδῶ μερικῆς καί σχετικῆς γνώσεως, ἐκεῖ ὑπάρχει ἡ

πλήρης γνῶσις, ἡ ὅρασις τοῦ Θεοῦ καθώς ἐστίν.

Τά ἐπουράνια ἀγαθά δέν εἶναι μόνον αἰώνια ἐκεῖ, ἀλλά καί 2) εὐγενικά ἀπό ἐδῶ. Πράγματι. Ὁ Κύριος μᾶς τό βεβαιοῖ λέγων «ὅπου γάρ ἐστίν ὁ θησαυρός ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καί ἡ καρδία ὑμῶν». Ἐνταῦθα «καρδία» σημαίνει ὁλόκληρον τόν ἄνθρωπον, ἐπομένως τόν νοῦν του, τό συναίσθημα καί τήν θέλησίν του. Κατά συνέπειαν ὁ νοῦς, ἡ καρδία καί ἡ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἔχει θησαυρούς εἰς τόν οὐρανόν, εἶναι οὐράνιοι. Καί συγκεκριμένως : Ὁ νοῦς τοῦ πιστοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει θησαυρούς εἰς τόν οὐρανόν, εἶναι φωτεινός ὡς ἐξῆς. Ὁ φιλάργυρος συγκεντρώνει χρήματα καί ὁ πλεονέκτης κτήματα διά τόν ἑαυτόν τῶν καί ὅμως θά τά ἀφήσουν εἰς ἄλλους ἴσως καί εἰς τους ἐχθρούς τῶν. Ὁ θησαυρίζων ἐν οὐρανῷ σκορπίζει εἰς τούς ἄλλους καί θά τά εὕρη πολλαπλάσια εἰς τόν οὐρανόν διά τόν ἑαυτόν του. Δέν εἶναι λοιπόν σοφός ὁ θησαυρίζων ἐν οὐρανῷ, διότι τελικῶς τά σκορπιζόμενα θά ἔλθουν εἰς τήν ἐξουσίαν του, ἐν ᾧ ὁ θησαυρίζων ἐπί γῆς συγκεντρώνει διά τόν ἑαυτόν του καί ὅμως τά ἀφίνει χωρίς νά θέλῃ εἰς τούς ἄλλους;

Ὁ θησαυρίζων ἐν οὐρανῷ δέν εἶναι μόνον σοφός διά τόν λόγον τοῦτον, ἀλλά καί διά τήν ἀσφάλειαν τῶν ὑλικῶν του ἀγαθῶν. Ὁ οὐρανός δηλαδή εἶναι ἡ καλυτέρα τράπεζα, ἡ ὁποία ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει οὐδέποτε χρεωκοπεῖ, ἐν ἀντιθέσει πρός τάς ἐπιγείους τράπεζας, αἵτινες ὁσονδήποτε μεγάλαι καί ἄν ἦσαν, ἦλθεν ἐποχή, ὅτε ἐχρεωκόπησαν. Ὁ θησαυρίζων ἐν οὐρανῷ δέν εἶναι μόνον σοφός, ἀλλ\' ἀναπτύσσει καί τοσαῦτα εὐγενῆ αἰσθήματα, ὥστε εἶναι ἀγαπητός καί ἐδῶ ὄχι μόνον ὑπό φίλων, ἀλλά καί ὑπό ἐχθρῶν του, διότι γνωρίζει νά βοηθῇ ὄχι μόνον φίλους ἀλλά καί ἐχθρούς του. Ὁ θησαυρίζων ἐν οὐρανῷ εἶναι ἀγαπητός εἰς αὐτήν τήν ζωήν ἀπό ὅλους τούς ἀνθρώπους. Ἐάν ἡ σοφία του εἶναι διά τόν ἑαυτόν του, ἡ εὐγένειά του εἶναι διά τούς ἄλλους. Ἀγαπᾶται διά ταύτην ὄχι μόνον ὑπό φίλων καί ἐχθρῶν ἀλλά καί ὑπό τῶν ἀγγέλων. Μεγάλη ἡ σοφία του, μεγάλη ἡ εὐγένειά του.

Ἡ ἐξύψωσις ὅμως τοῦ θησαυρίζοντος ἐν οὐρανῷ δέν εἶναι μόνον εἰς τόν νοῦν καί τήν καρδίαν του, ἀλλά καί εἰς τήν θέλησίν του, διότι εἶναι ὁ ἡρωϊκώτερος τῶν ἀνθρώπων. Πόσον ἡρωϊκός εἶναι οὗτος φαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι δέν ἐλκύεται ἐκ τοῦ παρόντος καί τῶν θελγήτρων αὐτοῦ, εἰς τά ὁποῖα εὑρίσκονται τά ὑλικά ἀγαθά, οὔτε ἐμποδίζεται ἐκ τῆς ἀπουσίας τῆς μελλούσης ἀμοιβῆς. Ἔχει τήν δύναμιν ὁ θησαυρίζων ἐν οὐρανῷ νά διασκελίζῃ τό «ἕνα καί στό χέρι» καί νά φθάνῃ εἰς τά «δέκα καί καρτερεῖ» τῶν μελλόντων τοῦ οὐρανοῦ ἀγαθῶν. Ἡ διασκέλισις αὕτη ὁσονδήποτε καί ἄν ἐλκύεται ὑπό τῆς αἰωνιότητος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὁσονδήποτε καί ἄν ὠθῆται ὑπό τῆς προσκαιρότητος τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, εἶναι ἡρωϊσμός, διότι ἀδιαφορεῖ διά τό «ἕνα καί στό χέρι» τό ὁποῖον εἶναι παρόν τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν καί βλέπει τά «δέκα καί καρτέρει» τῶν οὐρανίων θησαυρῶν, τά ὁποῖα εἶναι ἀπόντα.

Τέλος ὁ Κύριος θέτει τήν σφραγίδα λέγων· «οὐδείς δύναται δυσί κυρίοις δουλεύειν· ἤ γάρ τόν ἕνα μισήσει καί τόν ἕτερον ἀγαπήσει ἤ τοῦ ἑνός ἀνθέξεται καί τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καί Μαμωνᾶ». «Ἀντέχομαι» σημαίνει προσκολλώμαι στερεῶς. Ἤ θά μισήσῃ λοιπόν τίς τόν πλοῦτον καί θά ἀγαπήσῃ τόν Θεόν ἤ θά κράτησῃ στερεῶς τόν πλοῦτον καί θά καταφρονήσῃ τόν Θεόν. «Μαμωνᾶς» εἶναι λέξις Συριακή καί σημαίνει τό μέρος, ὅπου κρύπτει τις τούς θησαυρούς του. Ἐδῶ δέ σημαίνεται ὁ θεός τοῦ πλούτου τῶν Σύρων. Μέ δύο λόγια ὁ χρυσός καί ὁ Χριστός εἶναι δύο κύριοι ζηλότυποι. Ἕκαστος ἐξ αὐτῶν θέλει ὁλόκληρον τόν ἑαυτόν μας. Ὁ Χριστός μᾶς δίδει περισσότερα ἀπό ὅ,τι μᾶς ὑπόσχεται. Ὁ χρυσός ἀφαιρεῖ καί ἐκεῖνα τά ὁποῖα ὑπόσχεται, διότι φθείρεται καί φθείρει. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος παρομοιάζει τόν χρυσολάτρην μέ σκύλον δεμένον διά χρυσῶν ἁλύσεων καί γαυγίζοντα. Ὅπως ὁ σκύλος δηλαδή εἶναι δεμένος μέ τήν ἁλυσίδα ἔτσι καί ὁ πλούσιος μέ τά χρήματά του. Ὅπως ὁ σκύλος γαυγίζει διά ξένους θησαυρούς, ἔτσι καί ὁ φιλάργυρος γαυγίζει διά ὑλικά ἀγαθά, τά ὁποῖα θά ἀφήσῃ εἰς ἄλλους. Τρομερώτατον κατάντημα φιλαργυρίας εἶναι τό ἑξῆς: Κατά τόν Νοέμβριον τοῦ 1848 ἀπέθανε πλησίον τῶν Παρισίων γέρων 75 ἐτῶν, ὀνομαζόμενος Πικάρδος. Οἱ γείτονες, ἐπειδή δέν τόν εἶδον ἐπί ἡμέρας νά ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας του, εἰδοποίησαν τήν ἀστυνομίαν. Ἀστυφύλακες ἐλθόντες ἤνοιξαν βιαίως τήν θύραν καί εἰσῆλθον εἰς τό δωμάτιον τοῦ δυστυχοῦς γέροντος, ὁ ὁποῖος ἦτο νεκρός ἐπί στρώματος ἐξ ἀχύρου ἔχων ὡς προσκεφάλαιον μίαν πέτραν. Ὅλα τά ἔπιπλά του ἦσαν ἕν ξύλινον κιβώτιον, τό ὁποῖον ἦτο πλῆρες χρημάτων, τό ὁποῖον εἶχε πλησίον του. Κατόπιν νεκροψίας ἀπεδείχθη, ὅτι ἀπέθανεν ἐκ πείνης. Αἱ ἀρχαί εἰς μάτην ἐζήτησαν νά εὕρωσι κληρονόμους. Ἦτο ἄγνωστος, διότι μετῴκησεν ἐξ ἄλλης πόλεως!

Ἄς ἀγαπήσωμεν λοιπόν τούς οὐρανίους θησαυρούς καί οὐχί τούς προσκαίρους

ὑλικούς.

(1) Ἠθική Ἀνδρούτσου

Πηγή: agiazoni.gr